

RECOMANDĂRI PRIVIND INFORMAREA ȘI EDUCAREA ELEVILOR CU PRIVIRE LA RESPECTAREA VALORILOR ȘI PRINCIPIILOR

Standarde de integritate și responsabilitate socială

ANALIZĂ CONTEXTUALĂ

România este o țară care se caracterizează în prezent printr-un nivel de corupție ridicat¹, unde corupția reprezintă, în fapt, folosirea abuzivă a puterii încredințate, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup.

În acest context, pentru a aborda corupția în mod eficient și pe termen lung, trebuie examinate fiecare dintre instituțiile și practicile prevăzute de Sistemul Național de Integritate², diferitele legături dintre ele, într-o viziune integratoare, capabilă să determine ce acțiuni de remediere sunt necesare.

Fiecare țară are deja un Sistem Național de Integritate, oricât de corupt și de ineficace ar fi acesta. Abordarea problemei corupției prin paradigma Sistemului Național de Integritate permite un nou tip de diagnostic și tratament al corupției, pentru că ne ajută să ne concentrăm asupra punctului de vedere integrator.

Scopul final al consolidării oricărui Sistemului Național de Integritate, prin întărirea tuturor elementelor lui, este transformarea corupției într-o întreprindere cu risc maxim și profit minim. Se acționează în sensul prevenirii apariției și proliferării corupției.

Considerăm că școala ar trebui să se afle printre pilonii Sistemului Național de Integritate, pentru că toți beneficiarii sistemului educațional se regăsesc apoi în funcții de care depinde buna funcționare a oricăruia dintre ceilalți piloni.

¹ A se vedea Indicele de Percepție a Corupției 2011, unde România se clasează pe locul 75 din 183 de state analizate, cu un scor de 3,6 puncte din 10, sursa: A se vedea Barometrul Global asupra corupției 2010, unde peste 87% dintre români cred că nivelul corupției a crescut în România în ultimii trei ani. În același timp 11 procente cred că acest nivel a rămas neschimbat și doar 2 români dintr-o sută cred că nivelul corupției este astăzi mai mic decât cum 3 ani, sursa:

http://www.transparency.org.ro/politici_si_studii/indici/ipc/2011/ComunicatTIROCPI2011.pdf

http://www.transparency.org.ro/politici_si_studii/indici/bgc/2010/ComunicatBarometru.pdf

² Sistemul Național de Integritate este compus din totalitatea instituțiilor și practicilor dintr-o țară, care au relevanță pentru menținerea cinstei și integrității mecanismelor prin care se guvernează acea țară, indiferent dacă este vorba despre instituții publice sau organizații ori societăți din sectorul privat.

Valorile sociale promovate de școala românească din zilele noastre pot fi chestionate, supuse unui acerb foc încrucișat al tuturor nemulțumirilor, însă rămâne indiscutabil faptul că școala încă ne mai învață să nu furăm, să nu ucidem, să nu mințim.

Corupția

Ca act antisocial, corupția este frecvent întâlnită în societate și este deosebit de gravă deoarece favorizează interesele unor particulari prin: însușirea, deturnarea și folosirea resurselor publice în interes personal, ocuparea unor funcții publice prin relații preferențiale, încheierea unor tranzacții prin eludarea normelor morale și legale.

Corupția vizează un ansamblu de activități imorale, ilicite, ilegale realizate nu numai de indivizi cu funcții de conducere sau care exercită un rol public, ci și de diverse grupuri și organizații, publice sau private, în scopul obținerii unor avantaje materiale sau morale sau unui statut social superior prin utilizarea unor forme de constrângere, șantaj, înșelăciune, mituire, cumpărare, intimidare.

Efectele corupției din sistemul de învățământ pot fi analizate din mai multe perspective: a impactului asupra copiilor, pedagogilor și societății în general. Instituția de învățământ este mediul în care copilul se dezvoltă ca personalitate prin învățarea anumitor comportamente, astfel, dacă copilul va prelua modelul coruptiv din școală, ulterior el îl va aplica pe parcursul vieții.³

Principii și valori

Etica

Etica (lat., *ethica*), potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, este definită ca fiind

³ http://www.cccec.md/Sites/cccec_md/Uploads/Perceptia%20coruptiei%20in%20sistemul%20educational.doc.CDBD563C7D204787BA0EEB2B9BE1FE71.pdf

„știința care se ocupă cu studiul principiilor morale, cu legile lor de dezvoltare istorică, cu conținutul lor de clasă și cu rolul lor în viața socială; totalitatea normelor de conduită morală corespunzătoare unei anumite clase sau societăți”.

Integritatea - Valoare morală fundamentală

Cuvântul integritate, din punct de vedere etimologic, provine din limba latină în care este întâlnit sub forma „integritas”, cu semnificația de „întreg, complet”. Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române integritatea reprezintă „însușirea de a fi integru; cinste, probitate; incoruptibilitate”. Integritatea este aceea valoarea care conferă coerență tuturor acțiunilor noastre în raport cu întreaga societate. Comportamentele și acțiunile noastre trebuie să fie în concordanță cu un set de principii morale, etice și standarde legale în vigoare, creând o barieră în încălcarea integrității. Totodată, integritatea definește caracterul integru al unui individ, sentimentul demnității, dreptății și conștiinciozității, care servește drept călăuză în conduita omului, onestitatea, cinstea și probitatea. Ea exprimă calitatea de a fi sau de a rămâne intact, întreg, de a-ți păstra nealterate calitățile.

Integritatea ca autonomie personală presupune, potrivit filozofului german **Immanuel Kant**, să acționezi „întotdeauna astfel încât să tratezi umanitatea, atât în persoana ta, cât și a altora, întotdeauna ca scop în sine și niciodată numai ca mijloc”. Din această perspectivă, integritatea devine o condiție restrictivă necesară ce se aplică asupra sistemelor de reguli instituționale. Integritatea ca fațetă a demnității persoanei este întemeiată pe realitatea că fiecare ființă umană are o demnitate (un statut moral) ca ființă umană; cu alte cuvinte, este un întreg de sine stătător.

Curajul

“Curajul este ceea ce este necesar pentru a ne ridica și a vorbi; curaj este, de asemenea, ceea

ce este necesar pentru a ne așeza și a asculta.”
Winston Churchill

Curajul este abilitatea de a înfrunta frica, durerea, primejdia, incertitudinea și intimidarea. El este cea mai importantă dintre virtuți, căci pentru a poseda orice altă virtute trebuie să putem să o apărăm și să o susținem în fața obstacolelor. Ea este, în esență, valoarea care le garantează pe toate celelalte. **CURAJUL este îndrăzneala noastră de a ne manifesta propriile convingeri fără teamă.**

Dreptate și democrație

Dreptate și democrație două valori care ghidează acțiunile noastre către obiectivitate și nepărtinire în toate activitățile desfășurate, respectarea atât a valorilor etice și morale asumate, cât și a aspectelor legale.

Transparența*

Transparența valoare care fundamentează orice regulă de la nivelul societății, deschidere, comunicare și informare. Transparența este valoarea socială care ne oferă posibilitatea de a fi informați și de a ne informa.

Responsabilitatea

Responsabilitatea - a fi responsabil din punct de vedere social înseamnă o obligație morală de a acționa astfel încât oamenii din imediata ta vecinătate să nu fie afectați în mod negativ.

Răspunderea

Răspunderea înseamnă conștientizarea unei obligații, aceea de a te conforma și de a respecta **normele** morale și legale.

4 Sacha Prechal & Magdalena E. de Leeuw, *Transparency: A General Principle of EU Law?*, <http://www.uu.nl/faculty/leg/NL/organisatie/departementen/departementrechtsgeleerdheid/organisatie/onderdelen/europainstituut/publicaties/algemene-rechtsbeginselen/Documents/S.%20Prechal%20en%20M.E.%20de%20Leeuw,%20Transparency.pdf>

Răspunderea este conștientizarea de către un individ a datoriei sale în fața societății, unei colectivități de oameni, înțelegerea sensului și însemnătății comportamentului său.

Dacă răspunderea morală intervine atunci când nu s-a făcut un bine, răspunderea juridică intervine când s-a făcut ceva rău și fapta dăunează cuiva.

În cazul răspunderii morale, stabilirea răspunderii se realizează în forul lăuntric al făptașului sau prin dezaprobarea faptei din partea celor din jurul său.

Solidaritatea

Solidaritatea este valoarea care atestă că noi, în realizarea acțiunilor noastre trebuie să fim solidari cu societatea în ansamblu său, dar solidaritatea înseamnă mai mult decât ca oamenii să-și ofere ajutor reciproc, înseamnă solidaritatea în idei, acțiuni.

Școala⁵

Școala este pe de o parte o instituție care transmite cunoștințe, dezvoltă abilități, norme, valori recunoscute și acceptate social; pe de altă parte, are o logică internă de dezvoltare, reproduce propriile norme și valori, are propriul sistem de organizare. Școala are ca scop furnizarea serviciului social de educație în vederea educării, formării, socializării, profesionalizării tinerei generații. Educația este astfel procesul prin care indivizii învață să funcționeze în mediul lor social, prin transmiterea normelor sociale și a regulilor explicite sau implicite ale culturii naționale.

În raportul UNESCO privind educația secolului XXI, învățământul este reprezentat ca sprijinindu-se pe patru stâlpi, ca patru componente de bază ale educației:

- deprinderea de a ști,
- de a face,
- de a trăi împreună cu ceilalți și
- deprinderea de a fi.⁶

Educația

- Educația este o componentă vitală și necesară în promovarea valorilor și principiilor anticorupție
- Educație promovează valori, cunoștințe, abilități, atitudini, așteptări care rezista la corupție
- Copiii sunt influențați în creșterea lor de calitatea educației, iar un sistem școlar corupt va crea un cetățean lipsit de valori și principii. De aceea, o luptă eficientă împotriva corupției în educație este obligatorie.

Educația împotriva corupției nu constă dintr-un set de reguli morale elaborate de cineva. Corupția, ca oricare altă acțiune ilegală, este o chestiune de opțiune. Sarcina adulților este să informeze copiii despre drepturile și îndatoririle lor, precum și despre consecințele acțiunilor lor, cu alte cuvinte, impactul pe care acestea le au asupra altor persoane, rezultatele explicite și implicite. Când discutăm această chestiune cu elevii, trebuie să le spunem despre alte opțiuni pe care le au astfel încât să vadă diferența dintre bine și rău. Elevii trebuie să învețe cum să spună „da” și cum să spună „nu”.⁷

Scopul educației

Scopul educației în acest context este să con-

⁶ Delors, J., *L'éducation: un trésor est caché dedans*. Rapport à l'UNESCO de la Commission Internationale pour l'éducation du vingt et unième siècle, Paris, Editions Odile Jacob, 1996.

⁷ A se vedea http://www.sdcentras.lt/antikorupcija/en/tp1/Publication_Ro.pdf, accesat la data de 21.12.2012

⁵ Doctorand: Stăiculescu Camelia, *Școala și comunitatea locală - parteneriat pentru educație*

struiască valori și să dezvolte capacități necesare pentru a forma poziția civică a elevilor împotriva corupției.

Educația cu privire la respectarea valorilor și principiilor va avea ca scop:

Rolul educației

OBIECTIVELE

Prezentului document de politică publică va avea ca obiectiv:

- Creșterea respectării standardelor de integritate de către cadrele didactice în procesul de predare și instruire

Realizarea acestui obiectiv va urmări identificarea riscurilor și vulnerabilităților la corupție în cadrul sistemului educațional și identifica-

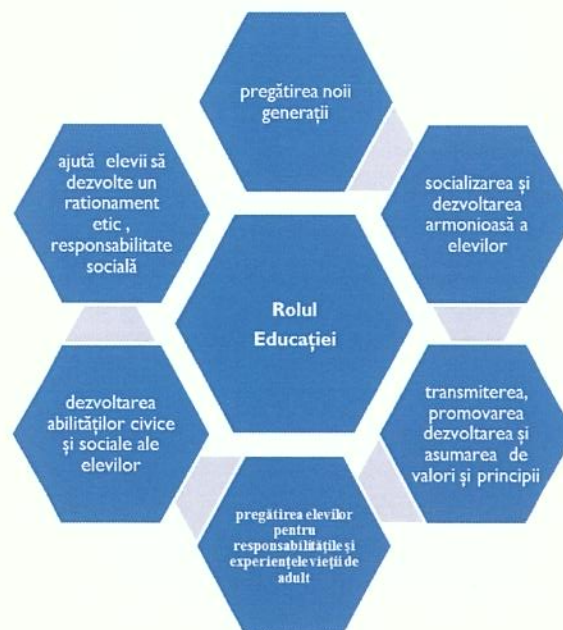
Conștientizarea valorilor și principiilor de către elevi

Promovarea responsabilității civice, înțelegerea drepturilor și obligațiilor elevilor față de societate în ansamblu.

Încurajarea elevilor pentru a manifesta mai mult interes față de viața publică, pentru a deveni mai activi, să demonstreze puterea argumentării lor în exprimarea unor poziții civice privind chestiuni care sunt importante pentru noi toți.

8 Maha Shuayb and Sharon O'Donnell, National Foundation for Education Research, *Aim and Values in Primary Education: England and other countries*, Published by the Primary Review, Faculty of Education, university of Cambridge, 2008

rea de soluții în vederea eliminării practicilor neetice.

- Informarea, conștientizare și promovare valorilor și principiilor la nivelul elevilor

CUM SE POT REALIZA OBIECTIVELE PRIVIND EDUCAȚIA ?

Educația privind promovarea respectării valorilor și principiilor:

- formală prin includerea în curricula școlară
- informală, pot fi promovate activități extracurriculare: campanii publice, conferințele elevilor și alte evenimente realizate cu ajutorul elevilor

VULNERABILITĂȚI

Informarea și promovarea valorilor și principiilor în rândul elevilor din sistemul preuniversitar, care să genereze un comportament de prevenirea și combatere a corupției;

Informarea și conștientizarea elevilor cu privire la consecințele unui comportament care nu respectă valorile și principiile;

Crearea în rândul elevilor a unor atitudini și abilități civice necesare combaterii fenomenului corupției.

- Lipsa în spațiul public a unor repere morale, care să genereze tinerilor asumarea unui comportament etic
- Lipsa de promovare a valorilor și principiilor care stau la baza integrității și spiritului civic / anticorupție în rândul elevilor
- Lipsa unor activități organizate în cadrul sistemului educațional care vizează implicarea directă a elevilor în programe de promovare a valorilor și principiilor
- Lipsa de formare a cadrelor didactice în promovarea valorilor și principiilor
- **Existența unui proces viciat de selecție, evaluare și promovare a cadrelor didactice;**

La nivelul sistemului educațional procesul de selecție, evaluare și promovare este unul dintre cele mai viciate, principiul meritocrației devenind din ce în ce mai rar aplicat.

- **Bugetul scăzut alocat sistemului de educație**

Bugetul scăzut alocat sistemului educațional are o influență directă asupra actului educațional, scade calitatea acestuia și crește tole-

ranța la corupție.

De asemenea, efectul pe termen lung a acestei vulnerabilități se va reflecta și asupra comportamentului și competențelor dobândite de elevi.

- **Salarii mici și diferențiate pentru profesori**

Diferențele observate între mediul urban și cel rural relevă diferențe semnificative în ceea ce privește implicarea și motivarea acestora în procesul educațional și de asemenea, o mai mare preponderență a infracțiunilor de corupție, a practicilor neetice.

- **Politizarea sistemului educațional**

Politizarea se poate manifesta prin numirea în funcțiile de conducere în instituțiile de învățământ a unor persoane cu susținere politică. De asemenea, putem întâlni manifestarea fenomenului de corupție și în acele situații în care cadrele din sistemul de învățământ susțin campaniile de promovare a partidelor politice și fac campanii electorale ascunse în cadrul orelor.⁹

- **Discriminarea față de elevi**

Corupția este fără îndoială un fenomen care distruge, vulnerabilizează și viciază sistemul de integritate al unei țări¹⁰, drepturile și libertățile fundamentale ale elevilor, lupta împotriva acestui fenomen rămânând una dintre cele mai importante provocări ale sistemului educațional, una dintre principalele cauze care generează discriminări.

Mai mult, corupția duce la accentuarea diferențelor dintre elevi, distrugând egalitatea de șanse, discriminând și amenințând dezvoltarea acestora.

Corupția are un efect negativ asupra drepturilor și libertăților elevilor și este sursa principa-

⁹ Yvonne Chua (1999) Robbed. An Investigation of Corruption in Philippine Education. Philippine Center for Investigative Journalism.

¹⁰ Transparency International Romania, Sistemul Național de Integritate, 2012, sursa: http://www.transparency.org.ro/politici_si_studii/studii/sistemul_national_de_integritate/NIS2012.pdf

lă a discriminării, afectează în mod substanțial accesul acestora la propriile drepturi.

necesară în primul rând dezvoltarea formării cadrelor didactice în acest domeniu.

RECOMANDĂRI

- Alocarea bugetului pentru sistemul educațional în conformitate cu normele stabilite prevăzute de Legea educației naționale care stipulează că bugetul alocat educației trebuie să fie 6 % din PIB.
- Regularizarea sistemului de salarizare a profesorilor astfel încât să se asigure un trai decent
- Creșterea calității educației prin: elaborarea unei strategii de dezvoltare a resurselor umane care să includă un sistem de stimulare eficient corelând salariile profesorilor cu performanța acestora.
- Transparența completă în folosirea bugetului și a sponsorizărilor primite de către instituția de învățământ.
- Centrarea actului educațional pe elev și în practică
- Depolitizarea sistemului educațional și introducerea unui standard de promovare bazat pe experiența, competențele și rezultatele obținute
- Asigurarea unui sistem de formare profesională a cadrelor didactice corelat cu nevoile și evoluțiile în domeniu, cu o componentă care să promoveze valorile și principiile

În acest sens, propunem dezvoltarea unui program de promovare a valorilor și principiilor. Având în vedere noutatea acestuia este

Programul de promovare a valorilor și principiilor:

Programul de promovare a valorilor și principiilor va favoriza dezvoltarea valorilor existente ale elevilor, precum și a acelor valori identificate ca fiind importante de către școală, a acelor care vor ajuta la dezvoltarea unui raționament etic.

Valorile fundamentale reprezintă un cod filosofic profund internalizat care servește drept ghid pentru stabilirea obiectivelor, adoptarea deciziilor, soluționarea conflictelor și modul de comportament, iar principiile presupun enunțarea conduitelor așteptate pentru onorarea fiecărei valori.

Rokeach¹¹ (1972, 1973) definește o valoare ca o convingere de durată, că un anumit cod de conduită sau starea de existență, ...un tip de credință care, odată internalizat devine un standard sau criteriu pentru ghidarea acțiunii. Potrivit **Halstead** și **Taylor** (2000)¹², termenul de „valorile” se referă „la principiile și convingerile fundamentale care acționează în calitate de ghiduri generale de comportament, standardele față de care anumite acțiuni sunt catalogate/considerate a fi bune sau de dorit”.

Educația privind valorile poate fi definită ca o încercare de a preda explicit despre valori.

Acest tip de predare favorizează dezvoltarea valorilor elevilor deja existente și valorile identificate de către școală ca fiind importante.¹³

11 Rokeach, M. (1972), *Beliefs, Attitudes, and Values: A Theory of Organization and Change*, Jossey Bass Inc., San Francisco, Rokeach, M., (1973), *The Nature of Human Values*, The Free Press, New York

12 Halstead, J. & Taylor, M. (2000), 'Learning and teaching about values: A review of recent research' in *Cambridge Journal of Education*, Vol. 30, Nr. 2, pg 169-202.

13 Aspin, D. (2002), 'An ontology of values and the humanisation of education' in S. Pascoe (ed.), *Values in Education*, Australian College of Educators, ACT

Literatura de specialitate indică faptul că nu există un consens cu privire la modul în care școlile ar putea aborda educația cu privire la predarea valorilor. Deși este general recunoscut faptul că profesorii sunt în mod inevitabil implicați în transmiterea și / sau dezvoltarea de valori.¹⁴

Corupția rămâne o problemă pentru România, iar angajamentul elevilor în combatere ei poate duce la îndeplinirea a două aspirații:

- construirea unui sistem educațional mai puțin corupt și
- dezvoltarea unei rezistențe mai mari la corupție printre elevi.

Trebuie să acordăm o mai mare atenție acestei categorii sociale – ***elevii ca factor de schimbare*** – și mediului lor de dezvoltare – ***sistemul educațional ca spațiu care promovează valorile și principiile***.

Promovarea valorilor și principiilor în rândul elevilor din învățământul preuniversitar presupune:

- Facilitarea înțelegerii acestora și
- Participarea activă a elevilor la asumarea și promovarea acestora.

Halstead, J. & Taylor, M. (2000), 'Learning and teaching about values: A review of recent research' in Cambridge Journal of Education, Vol. 30, Nr. 2, pg. 169-202

Johnson, P. (2002), 'A metacognitive-affective approach to values education', Unpublished Ph D thesis, University of Melbourne

14 Amundson, K. (1991), Teaching Values and Ethics: Problems and solutions, American Association of School Administrators, Arlington VA

Forster, M. & Masters, G. (2002), 'Accepting the challenge: Assessing the moral and ethical outcomes of schooling' in S. Pascoe (ed.), Values in Education, Australian College of Educators, ACT

Halstead, J. (1996), 'Values and values education in schools' in J. Halstead & M. Taylor (eds.), Values in Education and Education in Values, The Falmer press, London

Newell, C. & Rimes, J. (2002), 'Beyond pious platitudes: Values, spirituality and curriculum' in S. Pascoe (ed.), Values in Education, Australian College of Educators, ACT

Prosser, G. & Deakin, R. (1997), 'An exploration of spiritual, moral, social and cultural development of children in school: the whole child and school ethos – A qualitative study.'

Stevens, R. & Allen, M. (1996), 'Teaching public values: Three instructional approaches' in Social Education, Vol. 60, NR. 3, pg. 155-158

Aceste obiective reprezintă o investiție esențială pe termen lung în stoparea corupției prin crearea unei culturi de intoleranță față de corupție a elevilor, recunosc forța și puterea de care elevii dispun în crearea unei atitudini de intoleranță față de corupție.

Cadrele didactice din sistemul preuniversitar se vor implica în educarea și susținerea elevilor să acționeze prin respectarea valorilor și principiilor.

Considerăm aceste obiective o investiție esențială în stoparea corupției și suntem conștienți că schimbarea pe termen lung trebuie să vină dinspre învățământul preuniversitar.

DE CE ESTE ABSOLUT NECESAR UN ASTFEL DE PROGRAM?

Pentru că lipsa promovării valorilor și principiilor în sistemul educațional preuniversitar nu face altceva decât să promoveze practici neetice.¹⁵

Pentru ca prin participarea elevilor la asumarea și promovarea valorilor și principiilor se poate asigura prevenirea corupției.

CE VA PRESUPUNE

Stabilirea de mecanisme instituționale de promovare a unei culturi a integrității în mediul preuniversitar prin promovarea valorilor și principiilor în rândul elevilor

- Dezvoltarea de programe de formare în rândul cadrelor didactice cu privire la educarea și promovarea respectării valorilor și principiilor

15 Strategia Națională Anticorupție 2012-2015 prevede în cadrul obiectivului specific 2: Creșterea gradului de informare a publicului cu privire la impactul fenomenului de

Corupție: „elaborarea de ghiduri metodologice privind prevenirea corupției în educație; formarea de cadre didactice și personal din administrația publică în domeniul anticorupție în educație.”, sursa

<http://www.just.ro/LinkClick.aspx?fileticket=T3mIRnW1IsY%3D&tabid=2102>

- Promovarea valorilor și principiilor la nivelul învățământului preuniversitar de către fiecare cadru didactic și în rândul cadrelor didactice și în rândul elevilor în ceea ce privește promovarea respectării valorilor și principiilor;
- Publicarea de broșuri/reviste privind valorile și principiile. ▪ Publicarea de broșuri/reviste despre valori și principii;
- Organizarea de discuții interactive cu privire la ceea ce presupune cunoașterea și asumarea valorilor și principiilor. ▪ Organizarea de discuții interactive cu privire la respectarea valorilor și principiilor;
- Integrarea educației privind valorile și principiile în programa disciplinelor predate; ▪ Cooperare cu organizațiile neguvernamentale în dezvoltarea programelor de promovarea a respectării valorilor și principiilor la nivelul sistemului educațional preuniversitar.
- Promovarea în mod activ și consecvent a valorilor și principiilor ▪ Formarea unor elevi care sunt conștienți de rolul valorilor și principiilor în prevenirea și combaterea amenințărilor inerente ale corupției;

Educația privind promovarea respectării valorilor și principiilor urmărește:

- Să învețe elevii cum să recunoască valorile și principiile în societate și cum să le promoveze;
- Să argumenteze de ce este nevoie să avem și să asumăm un comportament cu valori și principii;
- Noi tehnici de predare: discuțiile în grupuri mici asupra unor studii de caz, debaterile și jocul de rol. În toate aceste lecții, profesorul trebuie să fie facilitator, să stimuleze elevii și să-i ajute să înțeleagă valorile și principiile.
- Să arate copiilor importanța valorilor și principiilor. ▪ Formarea unor elevi intoleranți față de manifestările corupte.

REZULTATE PRECONIZATE

- Dezvoltarea unei rezistențe mai mari la corupție în rândul elevilor ca viitori lideri;
- Promovarea valorilor și principiilor în rândul elevilor din învățământul preuniversitar;
- Dezvoltarea de programe de educare

Concluzii

Observăm cu dezamăgire că situația corupției¹⁶ din România a crescut îngrijorător și considerăm necesare măsuri imediate care să reducă impactul acesteia asupra nerespectării drepturilor elevilor, a principiului nediscriminării. Recomandăm ca în fața unui asemenea fenomen, elevii să facă uz de pârghiile legale pe care le au la dispoziție ori de câte ori se află în situația de a fi discriminat. Considerăm totodată că respectarea principiului nediscriminării poate constitui un fundament suficient de solid pentru un sistem național de integritate care să asigure dezvoltarea durabilă, creșterea calității vieții și garantarea

¹⁶ Transparency International Romania, Indicele de Percepție a Corupției 2011, sursa: http://www.transparency.org.ro/politici_si_studii/indici/ipc/2011/ComunicatTIROCPI2011.pdf și http://www.transparency.org.ro/politici_si_studii/indici/ipc/2011/GraficeCPI2011.pdf

statului de drept.

Este însă necesar să devenim conștienți cu toții de impactul negativ pe care corupția îl are asupra drepturilor elevilor și de amploarea acesteia, și să reacționăm împotriva corupției. În acest context, recomandăm ca sistemul educațional să desfășoare campanii publice anti-corupție prin care să conștientizeze elevii cu privire la cauzele și efectele corupției asupra propriilor drepturi și de asemenea, să desfășoare campanii de încurajare a actelor de avertizare de interes public pentru denunțarea actelor de corupție.¹⁷

Deși educația ar trebui să fie accesibilă tuturor, sistemul educațional se dovedește a oferi privilegii pentru cei care acceptă să ia parte la actele de corupție. Sectorul educațional este unul dintre cele mai expuse sectoare fenomenului de corupție, limitând astfel accesul la educație, discriminând categoriile defavorizate, afectând totodată și oportunitățile educaționale pentru familiile prea sărace să plătească mită. Statul ar trebui să creeze mecanisme eficiente de protecție a dreptului la educație, pornind de la recunoașterea principalelor vulnerabilități la care este supus sistemul.¹⁸

Programul de promovarea a valorilor și principiilor reprezintă un demers pe termen lung care vizează schimbări la nivel structural. În consecință sunt o serie de întrebări la care

trebuie să ne propunem să răspundem:

- Ce tipuri de activități și metode de predare ar trebui angajate în cadrul programului educațional privind promovarea valorilor și principiilor
- Care este rolul învățătorului?
- Sunt profesorii pregătiți pentru a susține programul educațional?

SURSE BIBLIOGRAFICE

1. Amundson, K., *Teaching Values and Ethics: Problems and solutions*, American Association of School Administrators, Arlington VA, 1991
2. Aspin, D., 'An ontology of values and the humanisation of education' in S. Pascoe (ed.), *Values in Education*, Australian College of Educators, ACT, 2002
3. Australian Government, Department of Education, Science and Training, *Values Education Study*, final report, 2003
4. Delors, J., *L'éducation: un trésor est caché dedans. Rapport à l'UNESCO de la Commission Internationale pour l'éducation du vingt et unième siècle*, Paris, Editions Odile Jacob, 1996
5. Delors, J., *L'éducation: un trésor est caché dedans. Rapport à l'UNESCO de la Commission*
6. *Education and Education in Values*, The Falmer press, London, 1996
7. Forster, M. & Masters, G., 'Accepting the challenge: Assessing the moral and ethical outcomes of schooling' in S. Pascoe (ed.), *Values in Education*, Australian College of Educators, ACT, 2002
8. Halstead, J. & Taylor, M., 'Learning and teaching about values: A review of recent research' in *Cambridge Journal of Education*, Vol. 30, Nr. 2, 2000

17 A se vedea Transparency International Romania, sursă: http://www.transparency.org.ro/stiri/comunicate_de_presa/index.html

18 Dreptul la educație este consacrat în Convenția Europeană a Drepturilor Omului (în cadrul Protocolului I, alineatul 2), în cadrul Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (articolul 14 – Dreptul la educație) și în cadrul Constituției României (articolul 32) Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare la art. 11 prevede sancționarea refuzării accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

file:///D:/My%20Desktop/Ordonanta%20nr.%20137(r1)%20din%202000%20(1).html

A se vedea Transparency International, International Council on Human Rights Policy, Corruption and Human Rights: Making the Connection, 2009, sursă: http://www.ichrp.org/files/reports/40/131_web.pdf

9. Halstead, J. (1996), 'Values and values education in schools' in J. Halstead & M. Taylor (eds.), *Values in Education and Education in Values*, The Falmer press, London
10. Johnson, P., 'A metacognitive-affective approach to values education', Unpublished Ph D thesis, University of Melbourne, 2002
11. Maha Shuayb and Sharon O'Donnell, National Foundation for Education Research, *Aim and Values in Primary Education: England and other countries*, Published by the Primary Review, Faculty of Education, university of Cambridge, 2008
12. Newell, C. & Rimes, J., 'Beyond pious platitudes: Values, spirituality and curriculum' in S. Pascoe (ed.), *Values in Education*, Australian College of Educators, ACT, 2002
13. Newell, C. & Rimes, J., 'Beyond pious platitudes: Values, spirituality and curriculum' in S. Pascoe (ed.), *Values in Education*, Australian College of Educators, ACT, 2002
14. Prosser, G. & Deakin, R., 'An exploration of spiritual, moral, social and cultural development of children in school: the whole child and school ethos – A qualitative study, 1997
15. Rokeach, M. (1972), *Beliefs, Attitudes, and Values: A Theory of Organization and Change*, Jossey Bass Inc., San Francisco, 1972
16. Rokeach, M., *The Nature of Human Values*, The Free Press, New York, 1973
17. Rokeach, M., *Beliefs, Attitudes and Values: A Theory of Organization and Change*, Jossey Bass Inc., San Francisco, 1972
18. Sacha Prechal & Magdalena E. de Leeuw, *Transparency: A General Principle of EU Law?*
19. Stăiculescu Camelia, doctorand, *Școala și comunitatea locală - parteneriat pentru educație*
20. Stevens, R. & Allen, M., 'Teaching public values: Three instructional approaches' in *Social Education*, Vol. 60, NR. 3, 1996
21. Strategia Națională Anticorupție 2012-2015
22. Transparency International Romania, *Barometrul Global asupra Corupției 2010*, http://www.transparency.org.ro/politici_si_studii/indici/bgc/2010/ComunicatBarometru.pdf
23. Transparency International Romania, *Indicele de percepție a Corupției 2011*
24. Transparency International Romania, *Sistemul Național de Integritate*, 2012
25. Yvonne Chua Robbed, *An Investigation of corruption in Philippine Education*, Philippine Center for Investigative Journalism.
26. Transparency International, *International Council on Human Rights Policy, Corruption and Human Rights: Making the Connection*, 2009
27. Transparency International, *Corruption in education Sector*, 2009

